పరిణామం

[కథానిక]

= శ్రీ ఘట్టి ఆంజనేయశర్మ =

నారాయణరావుదృష్టికి లోకాలన్నీ ప్రచండ వేగంతో తనచుట్టూ గిర్రున తిరుగుతున్నట్లు అగుపించింది. నిలువునా తన దేహాన్ని నరికినా కొప్పిగలిగేది కాదు. లేకపోతే పరీక్షలన్నీ దిగ్విజయంగా నెట్టేస్తూ ఉత్తముడనీ, తెలివిగలవాడనీ పేరుపొంది, కలలో కూడా అనుకోకుండా తన నెంబరు కనిపించకపోయేటప్పటికి కుప్పలాగా నుంచున్నచోటనే కూలిపోయాడూ ?...మొదటినుంచీ అశ్రద్ధగా తిరిగినా, ఒకవేళ దురదృష్టవశాత్తు పేపర్లన్నీ పాడుచేసినా అంత ఆందోళనా, బాధా వుండేవి కావు. తన శక్తిని, కాలాన్ని, ధనాన్ని కేంద్రీకరించి, ఏకాగ్రతతో సంవత్సరంమొదటినుంచి పరీక్షదాటి బయటపడదామనే ప్రయత్నించాడు. తనకు ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా విలువ ఎంత వుందో బాగా తెలుసు.

పొద్దస్తమానం దగ్గుకుంటూ, నడవలేక నడవలేక కోమటిగుమస్తా ఉద్యోగాన్ని, నలభయిరూపాయల కోసం...తనకోసం...తను పెద్దవాడై ఏదో కొండంత పేరుప్రతిష్ఠలు తెచ్చుకొని దేశాన్నుద్ధరిస్తానని...చేస్తున్నాడు తండ్రి......

ప్రతిజాబులోనూ "జాగ్రత్తగాచదువుకో, క్లుప్తంగా వాడుకో, ఎంత ప్రయత్నించినా ఇంతకంటే ఎక్కువ పంపలేకుండావున్నా" అంటూ వ్రాసేవాడు. అప్పుడు అతని దీనమైన కండ్లు,......అసహాయతను కనపరుస్తూ తన మనఃపథంలో మెరిసేవి!......

తల్లి...తన చదువుకోసం......రెండు చీరెలతోనే సంవత్సరమంతా వెళ్లబుచ్చడం ఎలా మరిచిపోతాడు?......

పిల్లలంతా మూగి తల్లిని ఏదన్నా కొనిపెట్టమని వేధిస్తే "అన్నయ్య పెద్దవాడై, ఇన్ని రూపాయలు సంపాదించి, మీ రడిగినవన్నీ కాక...ఇంకా గంపెడు వస్తువుల్ని కొనిపెడతాడు." అనేది. ప్రతిరాత్రీ నిద్రపోయేటప్పుడు "స్వామీ, మమ్మల్ని ఉద్ధరించు...... మా అబ్బాయి వృద్ధిలోకి రావాలి, తండ్రీ!..."అని ప్రార్థిస్తూఅంటుండడం ఎన్నోసార్లు విన్నాడు. ఇది తెలిసి ఎంత పరితపిస్తుందోకదా!......ఏం లాభం......తన శ్రమంతా బూడిదలోపోసిన పన్నీరులా భవిష్యత్తునంతా అంధకారమయాన్ని చేసింది.

ప్రతివారం వారఫలాలు చూసేవాడు. ఈవారం "శుభవార్తాశ్రవణం" అని వుంది. ఇవేవీ చేయని, తన గదికి ఎదురుగావున్న సాయిబు కుర్రాడు ఏమీ చదివేవాడు కాదు. పరీక్షలయింతర్వాతకూడా "నువ్వు మక్కాకుపోవడంఎంతో నేను ప్యాసవటం అంతే" నన్నాడు.

ఎదురుగా, కాకితంమీద అచ్చయిన అతని నెంబరు తనను వెక్కిరిస్తోంది! ఒక్క అతనిమాటే ఏమిటి?......చదవని, శుంఠల్లాగా తిరిగే తన మిత్రుల నెంబర్లు ఎన్నో వున్నాయ్!—కాని...సర్వస్వాన్నీ, విశుద్ధహృదయంతో, నెగ్గి బయటపడడానికోసం అర్పించిన తన నెంబరు లేదు!...లేదు ముమ్మాటికీ!...... ఈ స్థితిలో తను కాలుకదల్పగలడా? ఒక్క అడుగు ఇంటివైపు ఎట్లా వేస్తాడు? ఆత్రుతతో తనవంక చూసే ఆ అభాగ్యుల నేత్రాలు తనను వేటాడవా? ఏం చేస్తాడు?......

తన చేతిలో ఏముందిగనుక!......ఒక్కసారి చుట్టూ చూశాడు! బజారు. మనుష్యులు ఎవ్వరూ అగుపడలేదు.

"నువ్వు తప్పావా?......"

"ఎంత దురదృష్టమోయ్!"

"నేనెప్పుడూ అనుకోలేదు!......"

"అనుకోకుండానే ప్యాసయినదానికంటే నువ్వు తప్పానంటే పిచ్చెత్తుతుందోయ్!..."

ఇంక అతడు వినదలుచుకోలేదు. పరిగెత్తాడు. మనుష్యులు, శబ్దం, గుఱ్ఱపుబండ్లు, సోడాశీకలు—ఇవన్నీ వినపడకుండా.........అలుపు వచ్చి ఆగాడు.

"ఎక్కడికి?......"అంది అంతరాత్మ.

"చావడానికి......"

"చస్తావా?......"

"బ్రతికి భరించలేను......"

"నీకోసం బ్రతికే అమ్మని, నాన్నని, చెల్లెళ్ళని, తమ్ముళ్ళని...వదిలిపెట్టి?..."

నారాయణరావు ఆలోచనతో సతమతమై, పూరంతా తిరిగాడు. మనశ్శాంతి కలుగుతుందేమోనని దేవాలయంలోకి వెళ్ళాడు. "తండ్రీ...నన్ను మరి చావా......దయామయుడంటారుకదూ నిన్ను?"... వెక్కి వెక్కి ఏడ్చాడు. దేవుడుగూడ భాగ్యవంతుల మాట వింటాడు!...తనకు ఈలోకంలో, స్వార్థంతో కాపురంచేసే ఈ లోకంలో స్థానం లేదు.

పొద్దుగ్కీ బజారు బయలుదేరినవాడు బాగా పొద్దెక్కినా ఇంటికి వెళ్ళలేదు.

ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినవాడల్లే లేచి ఇంటికి బయలుదేరాడు.

ఇల్లుసమీపిస్తుంటే కాళ్లువణకడం మొదలెట్టాయ్ ...గొంతులో ఏదో అడ్డం పడ్డట్టయింది....ఎదురుగా వుండే వస్తువులు కలికినట్లు అగుపించాయ్.

ఇంట్లో బలకంతాన అడుగుపెడుతూనే.పక్కింటి పాతగడియారం నీరసంగా నాలుగు కొట్టడం విన్నాడు. [illegible]!......

తండ్రిచేతిలో పేపరుంది. తననుచూశాడు.

"ఏరా......ఇంతసేపటినుంచీ ఎక్కడ చచ్చావ్?"—ఉరుముతూ అన్నాడు.

మాట్లాడలేదు.........అసలు మాట్లాడలేక పోయాడు.

"నీ నెంబరు అగుపించలేదని రంగయ్యగారి బ్బాయ్ చెప్పాడు"

తలొంచుకొన్నాడు. కన్నీటిబొట్లు రెండు నేల జారాయ్.

"అయితే తప్పినట్లేనా!......" కోపంతో వణుకుతూ చెంపమీద వేళ్ళు తేలేటట్లు కొట్టాడు.

నారాయణరావు తూలిపడ్డాడు. తనను కొట్టాడని ఏం చింతలేదు! ఆ కృశించే తండ్రిహృదయానికి ఎంత కష్టం తెచ్చిపెట్టానా అన్న బాధే పీడిస్తోంది.

తండ్రి ఉపన్యాసధోరణిలో అంటున్నాడు:

"అవును......చదువు అందరికీ ఎలా అబ్బుతుంది? జులాయిగా తిరుగుతూ. కబుర్లతో, దమ్మిడీ విలువచెయ్యని బూతుకథలు వ్రాస్తూ చెడ తిరుగుతూ.........."

చాలామాటలు వినిపించలేదు. వినిపించినవన్నీ శూలాల్లాగా దూసుకుపోతున్నాయ్.

ఎంతసేపు అలా సొమ్మసిల్లి పడుకున్నాడో గాని, కళ్ళుతెరిచి చూసేటప్పటికి ఎవ్వరూ లేరు.

మృదుహస్తం తనను తట్టి లేపుతోంది.

"అమ్మా......"

"నాయనా......లే, భోంచేద్దుగాని......"

"నేను భోంచేయగల నను కున్నావా అమ్మా! నా శక్తిని, తెలివితేటల్ని ఉపయోగించి చదివినా..."

పెద్దగా ఏడ్చాడు.

"మాతండ్రివికదూ?......ఎప్పటికైనా మంచి రోజులు రాకపోవు...లే, నాన్నా!..."

తండ్రి గదిలోంచి బయటికి వచ్చి గద్దించాడు.

"ఇంకా ఏ మొహం పెట్టుకు అన్నం తింటావు? ...నూటికి లేదు, మీసాలకు సంపెంగనూనె!...... [illegible]!......"

తల్లి వణికిపోయింది. శోకమూర్తిలా నుంచొంది తేలగా చూస్తూ!......

"నాన్నా......మీకెందుకీబాధ!........ పోతున్నా..." అన్నాడు నారాయణరావు.

"పో...గంగలో కలు...ఏమిటా బెదరింపులు!" అన్నాడు తండ్రి.

నారాయణరావు పోబోతుంటే తల్లి అడ్డం వచ్చింది. "పోనీ...ఎక్కడికి పోతాడో చూదాం..."

తల్లినికదలకుండాపట్టుకున్నాడు. నారాయణరావు కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా, జాలిగా జాలిగా చూసి వెళ్ళిపోయాడు.

"మళ్ళీ రాకపోతాడా...ఎక్కడికి పోతాడు నన్నొదిలి!..." అనుకుంది తల్లి విధిలేక...పోయిన దిక్కే కృశించిపోతూ చూసింది. "తప్పటం ఘోర" మనుకుంది.

తండ్రి పెద్దగా నిట్టూర్చాడు గదికి పోతూ...

* * * *

క్రమంగా, తండ్రి తేరుకున్నాడు. ఎక్కడికి పోయాడో పిల్లాడని ఆలోచించడం మొదలెట్టాడు. భోంచేయ లేదని జ్ఞాపకంవచ్చింది.

"ఎక్కడి కెళ్ళాడో......పిచ్చినాయన..." అంది తల్లి.

"తీసుకొస్తా, వుండు......ఎక్కడికి పోగలడు కనక......"అంటూ చొక్కా తొడుక్కోబోతుండగా పోస్టుబంట్రోతు లోపలికి వచ్చి టెలిగ్రాం యిచ్చిపోయాడు.

గాభరాగా విప్పి చదివాడు...మొఖం విప్పారింది.

"ఏమేవ్......అబ్బాయి ప్యాసయినాడనీ... పొరపాటున నెంబరు పడలేదనీ వార్త వచ్చింది..."

సంతోషంతో ఇల్లంతా తిరుగుతూ అందరికీ చెప్పాడు. తల్లి కన్నీరు కార్చింది......కాదు, ఆనందబాష్పాలు!......

"నాయాయన...నాయన" అంది ప్రేమరసాన్ని చిలుకుతూ.

"అవును, నా నాయన........ ప్రజ్ఞాశాలి" అన్నాడు ఆవేశంతో.

"తీసుకొస్తా"...తండ్రి ఆగలేక చొక్కాయైనా లేకుండానే వీధిని బడ్డాడు. వూరంతా తిరిగాడు. అగపడినవారందరితోనూ చెప్పాడు. గుళ్ళల్లో, సత్రాల్లో, రైల్వేస్టేషను దగ్గర, అరుగులమీద అన్నీ వెతికాడు.

మనుష్యుల్ని అన్ని వైపులకూ పంపించాడు. తనూ కాలవవైపు బయలుదేరాడు పెద్దగా పేరుపెట్టి పిలుచుకుంటూ.

"అబ్బాయ్......ప్యాసయినావు... ఎక్కడున్నావ్!" ఇలా నిమిషనిమిషానికీ అరుస్తూనే వున్నాడు. దూరంగా చెట్టుకింద ఎవరో పిల్లాడు కూచున్నట్లు అగుపడ్డాడు.

తను అలా గట్టిగా పిలుస్తూనే పరిగెత్తుతున్నాడు. వాడు మెల్లిగా లేచి కాలవవైపు నడవడం ప్రారంభించాడు. ఇద్దరిమధ్య ఫర్లాంగుదూర ముంటుంది. శక్తినంతా కూడగట్టుకొని పరుగెత్తడం ప్రారంభించాడు.

క్రమంగా పిల్లాడు నీటిలో కాలుపెట్టాడు.

ఎంత అరిచినా వినిపించడం లేదుగావును.

అలా పోతూనే వున్నాడు వాడు.

తీరా, తను దగ్గరికెళ్ళేటప్పటికి గొంతువరకూ మునిగాడు. తల చూసి గుర్తుపట్టాడు!...నారాయణరావు!

"నువ్వు ప్యాసయావురా, నాయనా, ఇదిగో చూడు. టెలిగ్రాం......"చేయెత్తి చూపించాడు.

సంతోషంతో నవ్వి "కాళ్ళు తేలిపోతున్నాయ్, నాన్నా......" మాట్లాడలేకపోయాడు.

తండ్రి ఛంగున నీటిలోకి దూకాడు. నారాయణరావు ప్రవాహానికి కొట్టుకుపోతున్నాడు–తనమీద ఆశపెట్టుకున్న అందర్నీ విడిచి......